

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Ковальова Арсенія Юрійовича
на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств
залізничного транспорту в умовах цифрової економіки», поданої на здобуття
наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 - Економіка (галузь
знань 05 - Соціальні та поведінкові науки) за освітньою програмою «Економіка
підприємства»

Публічна презентація дисертації Ковальова Арсенія Юрійовича на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки» відбулася на розширеному засіданні кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, протокол № 14 від 3 липня 2026 р. На підставі обговорення дисертаційної роботи ухвалено такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації:

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Залізничний транспорт забезпечує переміщення масових вантажів, підтримує міжрегіональні зв'язки, бере участь у зовнішній торгівлі та формує доступність пасажирських перевезень. Ринкова позиція підприємств галузі залежить від строку доставки, регулярності руху, безпеки, вартості, збереження вантажу, зручності оформлення та повноти інформації протягом перевізного циклу. Вантажовласники й пасажир порівнюють перевізників за фактичними параметрами отриманої послуги, тому технічна спроможність залізниці має доповнюватися належною організацією сервісу та взаємодії з клієнтом.

Цифровізація змінює склад конкурентних переваг на транспортному ринку. Електронні перевізні документи, відстеження вагонів і вантажів, мобільні пасажирські сервіси, обмін даними між станціями та терміналами, прогнозування попиту й ресурсних обмежень скорочують тривалість операцій і підвищують передбачуваність перевезень. Ефект цифрових рішень залежить від сумісності інформаційних систем, якості даних, кадрової готовності, фінансових можливостей і здатності учасників перевізного процесу працювати за узгодженими процедурами.

Повномасштабна війна посилила інфраструктурні та ресурсні обмеження залізничного транспорту України. Пошкодження об'єктів, зміна напрямів зовнішньої торгівлі, переорієнтація вантажних потоків до західних кордонів, нерівномірне завантаження мережі та нестійкість фінансових результатів ускладнили підтримання належних параметрів послуг. Водночас залізниця зберігає переваги у перевезенні масових вантажів, великих партій, регулярних потоків, роботі на середніх і далеких відстанях та обслуговуванні значних пасажиропотоків. Реалізація цих переваг потребує обґрунтованої черговості цифрових змін за обмежених ресурсів.

Європейська інтеграція України підвищує вимоги до електронної транспортної інформації, інтероперабельності, кібербезпеки, прикордонної інфраструктури та узгодженості процедур із правилами Європейського Союзу. Підприємства залізничного транспорту мають забезпечити сумісність даних, прозорий супровід міжнародних і комбінованих перевезень, доступність клієнтських сервісів та швидке реагування на відхилення. Наукове обґрунтування показників конкурентоспроможності, критеріїв вибору цифрових механізмів і послідовності їх упровадження відповідає практичним потребам галузі.

Наведені обставини підтверджують актуальність і своєчасність дисертаційного дослідження Ковальова Арсенія Юрійовича на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки».

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до положень Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1550; Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1351-р; Стратегії розвитку та розбудови прикордонної інфраструктури з країнами Європейського Союзу та Республікою Молдова до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1337-р; Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки у новій редакції, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 24 квітня 2025 р. № 1150-VIII; Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р у межах реалізації інструменту Ukraine Facility; Експортної стратегії України на період до 2030 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2026-2028 роках, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 червня 2026 р. № 552-р.

Напрямок дослідження відповідає Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у частині транспортної політики, модернізації залізничної інфраструктури та імплементації транспортного законодавства ЄС. Європейські орієнтири враховують Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2024/1679 щодо розвитку транс'європейської транспортної мережі, Регламент (ЄС) 2020/1056 щодо електронної інформації про вантажні перевезення, Рішення (ЄС) 2022/2481 про Програму політики цифрового десятиліття до 2030 року та Регламент (ЄС) 2024/792 про створення Ukraine Facility.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження.

Метою дослідження є розвиток теоретичних положень, удосконалення методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення

конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту на основі впровадження цифрових механізмів в умовах цифрової економіки.

Досягнення поставленої мети зумовило вирішення таких завдань:

- уточнено сутність конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту, визначено її структурні складові та систематизовано чинники формування конкурентоспроможності ППЗТ в умовах цифровізації транспортного ринку;
- досліджено вплив цифровізації, цифрових механізмів і платформних рішень на конкурентоспроможність ППЗТ;
- проведено діагностику цифрових, інфраструктурних, ринкових, фінансово-ресурсних і міжвидових умов функціонування ППЗТ, визначено конкурентні обмеження та резерви посилення позицій залізничного транспорту у вантажному й пасажирському сегментах;
- обґрунтовано цифрово-інституційні умови підвищення конкурентоспроможності в цифровому середовищі;
- розроблено методичні засади оцінювання конкурентоспроможності ППЗТ і визначення пріоритетності цифрових механізмів її підвищення;
- узагальнено перспективні напрями підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації.

Об'єкт дослідження - процеси формування та підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки.

Предмет дослідження - сукупність теоретичних, методичних і прикладних засад оцінювання конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту, вибору цифрових механізмів її підвищення та обґрунтування черговості їх упровадження.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дисертації становлять положення економічної теорії, теорії конкуренції та конкурентних переваг, теорії послуг, теорії управління, концепції цифрової і платформної економіки, транспортної логістики, стратегічного управління та сталого розвитку. *Історико-логічний* метод застосовано для дослідження розвитку поглядів на конкуренцію, конкурентоспроможність підприємства та джерела конкурентних переваг. *Аналіз, синтез і абстрактно-логічний метод* використано під час систематизації трактувань конкурентоспроможності, послуги, транспортної послуги й цифрових механізмів, формулювання авторського визначення та класифікації чинників. *Системно-структурний метод* забезпечив побудову структури конкурентоспроможності ППЗТ, формування семи блоків показників і встановлення зв'язків між параметрами послуги, можливостями підприємства та цифровими рішеннями. *Контент-аналіз* використано під час опрацювання стратегічних і нормативних документів України та ЄС, матеріалів міжнародних організацій, галузевих звітів і наукових публікацій. *Порівняльний метод* застосовано для зіставлення цифрових та інфраструктурних умов країн ЄС і України, вантажного й пасажирського сегментів, а також конкурентних позицій залізничного та автомобільного транспорту. *Економіко-статистичні методи* охоплювали аналіз динаміки,

структурних зрушень, групування, розрахунків абсолютних, відносних і середніх величин. *Коефіцієнтний фінансовий аналіз* дав змогу оцінити ліквідність, фінансову незалежність, прибутковість, структуру активів і зобов'язань АТ «Укрзалізниця». *SWOT- і TOWS-аналізи* застосовано для зіставлення внутрішніх характеристик послуг із можливостями та загрозами транспортного ринку. *Індексний метод, нормування та зважене агрегування* використано для розрахунку блокових і загального індексів конкурентоспроможності, а також вантажного й пасажирського зрізів. *Метод експертних оцінок* забезпечив визначення ваг показників і критеріїв, оцінювання цифрових механізмів D1-D7 та перевірку узгодженості відповідей за коефіцієнтом варіації, коефіцієнтом конкордації Кендалла і критерієм χ^2 . *Зважене підсумовування, ресурсне коригування, прогнозно-сценарний метод, аналіз чутливості та дорожнє картування* використано для визначення черговості цифрових змін і контролю результативності їх реалізації.

Інформаційну базу дослідження становили нормативно-правові акти України, стратегічні документи у сфері транспорту, цифровізації та європейської інтеграції, законодавчі й аналітичні матеріали Європейського Союзу, дані Європейської комісії, Євростату, ОЕСР, Конференції ООН з торгівлі та розвитку, Європейської економічної комісії ООН, Світового банку, Міжнародного союзу залізниць і Співтовариства європейських залізниць та інфраструктурних компаній. У розрахунках використано матеріали Державної служби статистики України, фінансову звітність і галузеві дані АТ «Укрзалізниця» за 2018-2025 рр., офіційні відомості транспортних і логістичних операторів, наукові праці українських та зарубіжних учених, результати власних досліджень автора.

Формування наукової проблеми, нове розв'язання якої отримано в дисертації. У дисертації Ковальова Арсенія Юрійовича вирішено актуальне наукове завдання, пов'язане з розвитком теоретичного та методичного забезпечення підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в цифровій економіці. Розв'язання охоплює уточнення змісту й структури конкурентоспроможності ППЗТ, діагностику умов транспортного ринку, побудову системи показників, визначення пріоритетності цифрових механізмів та обґрунтування черговості їх упровадження з урахуванням ресурсних обмежень і сценарних змін.

Потреба у вирішенні цього завдання зумовлена роз'єднаністю наукових досліджень конкурентоспроможності транспортної послуги та цифрової трансформації підприємств залізничного транспорту. Наявні розробки часто зосереджуються на фінансових результатах перевізника, окремих параметрах якості, технологічних рішеннях або інфраструктурному розвитку. У роботі встановлено зв'язок між цифровим механізмом, параметром послуги, ресурсною готовністю підприємства, реакцією споживача та підсумковою ринковою позицією.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретичних

положень, удосконаленні методичних засад і розробленні науково-практичних рекомендацій щодо оцінювання та підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту, вибору цифрових механізмів і визначення черговості їх упровадження в умовах цифрової економіки.

удосконалено:

- теоретичні положення щодо трактування конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту. Її визначено як інтегральну характеристику здатності перевізника формувати споживчу цінність послуги за часовими, вартісними, безпековими, сервісними, інформаційними й логістичними параметрами, забезпеченими інфраструктурним, управлінським, кадровим, інноваційним та цифровим потенціалом. Структура конкурентоспроможності охоплює споживчу цінність, економічну результативність, організаційно-технологічну спроможність, цифрову зрілість сервісного середовища, адаптивність і стійкість. Систематизація чинників за споживчо-сервісною, економічною, організаційно-технологічною, цифрово-інформаційною, логістично-інтеграційною, інфраструктурно-регуляторною та безпеково-стійкісною групами дає змогу зіставляти можливості підприємства з ринковою оцінкою послуги;

- наукове обґрунтування цифрово-інституційних умов підвищення конкурентоспроможності в цифровому середовищі. До них віднесено сумісність інформаційних систем, якість електронних процедур, доступність сервісів, захист даних, кібербезпеку, цифрові компетенції персоналу, подолання цифрового розриву та підтримання довіри користувачів. Запропоноване поєднання технологічної, нормативної, організаційної, кадрової та інформаційної готовності дає змогу визначити умови включення цифрових рішень до наскрізного супроводу перевезення.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо впливу цифровізації, цифрових механізмів і платформних рішень на конкурентоспроможність ППЗТ. Характеристики платформного ринку, зокрема мережеві ефекти, економія на масштабах, витрати переключення, доступ до даних та інтеперабельність, поєднано з функціями цифрового супроводу перевезень. Визначено вплив цифрових рішень на тривалість операцій, інформаційну прозорість, електронну взаємодію з клієнтом, моніторинг руху, координацію учасників маршруту й аналітичну підтримку управлінських рішень;

- наукові положення щодо забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту за кризової нестабільності та воєнних ризиків. Діагностика поєднує цифрові, інфраструктурні, ринкові, фінансово-ресурсні й міжвидові умови функціонування підприємств. Порівняння вантажного та пасажирського сегментів дало змогу визначити сфери збереження переваг залізниці, обмеження її ринкових позицій і операції перевізного циклу, де знижується споживча цінність. Обґрунтовано резерви, пов'язані зі стабілізацією графіка, скороченням простоїв і документальних процедур, розвитком інформаційного супроводу та координацією стиків;

- науково-прикладні положення щодо використання показникового оцінювання, експертного зіставлення, предиктивної та сценарної аналітики у виборі цифрових механізмів. Сформовано систему з 21 показника у семи блоках, визначено способи нормування, локальні ваги та відмінності вантажного й пасажирського зрізів. Для семи цифрових механізмів встановлено критерії ринкової релевантності, операційного і сервісного ефектів, інформаційної готовності, фінансово-ресурсної прийнятності, стійкості до ризиків і строку реалізації. Експертне оцінювання за участю 15 фахівців підтвердило узгодженість ранжувань, а ресурсне коригування пояснило зміну першої позиції від системи відстеження до електронного документообігу;

- наукові положення щодо перспективних напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. Світові тенденції цифрового оновлення залізниць узгоджено з потребами українського транспортного ринку. Сформовано дорожню карту, за якою перший етап охоплює електронний документообіг і відстеження перевезень, другий - цифровий кабінет вантажовласника, сервіс пасажирів та координацію станцій і терміналів, третій - предиктивну аналітику, масштабування координації та сценарну підтримку стратегічних рішень. Визначено контрольні показники, відповідальних учасників та умови перегляду пріоритетів.

Теоретичне та практичне значення результатів роботи. Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку наукових засад конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту з урахуванням цифровізації економічних відносин. Авторські положення встановлюють зв'язок між споживчою цінністю перевезення, параметрами перевізного процесу, ресурсними можливостями підприємства, цифровою зрілістю та ринковими результатами. Система чинників, показників і критеріїв розширює інструментарій дослідження вантажного та пасажирського сегментів і створює основу для порівняння цифрових альтернатив за очікуваним впливом на послугу.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання методичних рекомендацій підприємствами залізничного транспорту, органами публічної влади та закладами вищої освіти. Розробки дають змогу оцінювати конкурентоспроможність ППЗТ, виявляти операції втрати споживчої цінності, ранжувати цифрові механізми, враховувати фінансові та інформаційні обмеження, перевіряти рішення за різних сценаріїв і формувати поетапні програми цифрового розвитку. Запропоновані показники придатні для контролю строків доставки, регулярності, сервісної зручності, доступності інформації, використання ресурсів та стійкості перевізника.

Використання результатів роботи. Основні положення і рекомендації дисертаційного дослідження пройшли практичну апробацію на підприємствах залізничного транспорту, в органі публічної влади та в освітньому процесі.

Положення щодо цифрового супроводу вантажних і пасажирських перевезень, електронного документообігу, відстеження рухомого складу і

вантажів, скорочення інформаційних розривів та координації дій між станціями, терміналами й суміжними учасниками перевізного процесу застосовуються у діяльності виробничого підрозділу вокзал станції Харків-Пасажирський філії «Вокзальна компанія» АТ «Укрзалізниця» (довідка про впровадження б/н від 04 грудня 2025 року).

Результати аналізу вантажообігу, пасажирообігу, фізичних обсягів перевезень, просторової структури транспортної роботи, товарної бази вантажних перевезень та фінансово-ресурсного стану залізничного перевізника використовуються у діяльності виробничого підрозділу «Служба роботи станцій» регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (акт про використання результатів дисертаційної роботи № 03/26 від 20 січня 2026 року).

Положення щодо цифрових платформ як середовища замовлення, супроводу та контролю транспортних послуг, електронного обміну даними, аналітичного опрацювання інформації та координації рішень між перевізниками, органами влади, бізнесом і споживачами враховано у діяльності Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації під час реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки (довідка про впровадження № 0610-26/2365 від 28 квітня 2026 року).

Теоретичні та методичні розробки використовуються у навчальному процесі Українського державного університету залізничного транспорту під час викладання освітніх компонентів «Діджитал-менеджмент», «Електронне урядування», «Конкурентна стратегія підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства», «Стратегічне управління на залізничному транспорті», «Управління конкурентоспроможністю на підприємствах залізничного транспорту», «Управління конкурентоспроможністю залізничного транспорту та менеджмент транспортних послуг», «Управління якістю транспортних послуг», «Цифрова економіка та менеджмент ІТ», «Цифрові платформи в управлінні», «Цифровий розвиток та е-демократія», «Цифрові рішення в бізнес-адмініструванні», а також під час підготовки курсових, бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт (акт про впровадження від 27 лютого 2026 року).

Повнота викладення матеріалів дисертації у публікаціях та персональний внесок у них здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, у якій викладено авторські теоретичні, методичні та практичні положення щодо підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки.

Усі наукові результати, які викладені у дисертації та виносяться на захист, здобуто автором особисто. Із загальної кількості 28 наукових праць 17 опубліковано у співавторстві. У дисертації використано положення, ідеї та висновки, що становлять особистий внесок здобувача; зміст цього внеску зазначено у переліку публікацій.

Основні положення і висновки дисертаційної роботи викладено у 28 наукових працях, серед яких 7 статей у наукових фахових виданнях України, 1 матеріал конференції у науковому виданні іншої держави, включеному до

міжнародної наукометричної бази Scopus, 1 стаття в іншому виданні та 19 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Загальний обсяг наукових праць становить 10,13 друк. арк., з них особисто автору належать 6,28 друк. арк.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:
статті у наукових фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Дикань О. В., Сторожилова У. Л., Ковальов А. Ю. Економічні аспекти забезпечення політики цифровізації Причорноморського регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 76. С. 155–161. (Особистий внесок: Дикань О. В. проаналізовано вплив політики цифровізації на розвиток суспільства й економіки Причорноморського регіону та обґрунтовано доцільність упровадження Smart-креативної моделі; Сторожиловою У. Л. узагальнено заходи регіональних стратегій цифрового розвитку, визначено роль соціальних медіа та краудсорсингу; Ковальовим А. Ю. виконано аналіз впливу штучного інтелекту на економічне зростання провідних країн світу, розроблено архітектуру розвитку політики цифровізації Причорноморського регіону). DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-22>

2. Кірдіна О. Г., Ковальов А. Ю. Напрями та інструменти забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту і підвищення рентабельності його роботи. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 80. С. 149–156. (Особистий внесок: Кірдіною О. Г. проаналізовано стан, усталені проблеми функціонування та пропозиції науковців щодо підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту; Ковальовим А. Ю. обґрунтовано доцільність міжгалузевого інноваційного партнерства і створення інноваційно-технологічного парку, визначено можливості формування цифрової платформи управління вантажними перевезеннями та надання інтегрованої транспортної послуги). DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.80.286706>

3. Кірдіна О. Г., Ковальов А. Ю. Детермінанти розвитку цифрових платформ та їх вплив на конкуренцію. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81–82. С. 41–52. (Особистий внесок: Кірдіною О. Г. систематизовано виклики антимонопольного регулювання цифрових платформ, обґрунтовано потребу в управлінні даними та забезпеченні стандартів інтероперабельності й взаємозв'язку; Ковальовим А. Ю. здійснено теоретичний аналіз багатосторонніх цифрових платформ, визначено детермінанти їх зростання та вплив мережесевих ефектів, економії на масштабах і витрат переключення на ринкову конкуренцію). DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.81-82.287117>

4. Кірдіна О. Г., Ковальов А. Ю. Аналіз перспективних напрямів забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 87. С. 46–59. (Особистий внесок: Кірдіною О. Г. проаналізовано сучасний стан, обсяги роботи та фінансові результати підприємств залізничного транспорту України, узагальнено організаційно-структурні трансформації світових

залізничних компаній; Ковальовим А. Ю. систематизовано перспективні цифрові інновації у сфері експлуатації та управління залізничною галуззю, визначено їх вплив на ефективність, надійність і якість транспортно-логістичних послуг). DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.87.322633>

5. Семенцова О. В., Ковальов А. Ю. Предиктивна та сценарна аналітика у стратегічному управлінні підприємствами залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 92. С. 79–87. (Особистий внесок: Семенцовою О. В. розкрито методичні засади предиктивної та сценарної аналітики, обґрунтовано їх інтеграцію в систему стратегічного управління підприємствами залізничного транспорту; Ковальовим А. Ю. систематизовано можливості застосування прогнозних і сценарних інструментів в управлінні перевезеннями, інвестиціями, витратами та ризиками, визначено їх вплив на адаптивність, фінансову стійкість і конкурентоспроможність підприємств галузі). DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.92.353188>

6. Ковальов А. Специфіка конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту та чинники її формування. *Economic Synergy*. 2026. № 1. С. 333–346. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-1-23>

7. Дикань О., Крихтіна Ю., Ковальов А. Цифрове врядування в системі підвищення конкурентоспроможності держави. *Economic Synergy*. 2026. № 2. С. 22–35. (Особистий внесок: Дикань О. обґрунтовано вплив цифрового врядування на конкурентоспроможність держави через скорочення адміністративних витрат, прискорення процедур, прозорість та електронну участь; Крихтіною Ю. систематизовано ризики кібербезпеки, цифрового розриву, інклюзії та інституційної довіри, визначено вимоги до управління життєвим циклом електронних послуг; Ковальовим А. розроблено ризик-орієнтовану матрицю цифрового врядування та визначено напрями її використання для аудиту електронних послуг і підготовки стратегій цифрового розвитку). DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-2-2>

матеріали конференцій у наукових виданнях інших держав, включені до міжнародної наукометричної бази Scopus:

8. Steshenko O., Kirdina O., Kovalev A., Krykhtina Yu. Financial and Credit Risk Management During the Introduction of High-speed Transport Means. *Transport Means 2024 : Proceedings of the 28th International Scientific Conference*, Kaunas, Lithuania, October 02–04, 2024. Kaunas : Kaunas University of Technology, 2024. P. 336–340. (Особистий внесок: Стешенко О. систематизовано фінансові та кредитні ризики впровадження високошвидкісного руху і заходи їх мінімізації; Кірдіною О. визначено джерела фінансування модернізації залізничного транспорту та обґрунтовано оптимізацію форм фінансового забезпечення високошвидкісних проєктів; Ковальовим А. проаналізовано показники залізничних перевезень і розвитку високошвидкісних мереж, сформовано механізм управління фінансовими ризиками підприємства залізничного транспорту на основі системи індикаторів; Крихтіною Ю. визначено роль державної підтримки та інституційного забезпечення реалізації

високошвидкісних транспортних проєктів).
<https://doi.org/10.5755/e01.2351-7034.2024.P336-340>

DOI:

інші видання

9. Ковальов А. Ю., Стоян М. М. Шляхи повоєнної відбудови транспортної галузі України та аспекти її сталого розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 80. С. 164–172. (Особистий внесок: Ковальовим А. Ю. проаналізовано проблеми функціонування транспортної галузі в умовах воєнного стану та сформовано перелік пріоритетних завдань і реформ її повоєнної відбудови; Стоян М. М. обґрунтовано засади сталого розвитку транспортної інфраструктури, визначено напрями вдосконалення державного регулювання та міжнародної співпраці у транспортній сфері). DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.80.286751>

тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

10. Ковальов А. Ю. Сценарне управління цифровими механізмами конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : матеріали XXII наук.-практ. міжнар. конф., м. Харків, 4–5 черв. 2026 р. Харків : УкрДУЗТ, 2026. С. 511–513. (Форма участі – публікація тези доповіді).

11. Ковальов А. Економічна стійкість України в умовах війни через розвиток цифрових платформ публічного управління. *Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ* : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Івано-Франківськ, 29 трав. 2026 р. Т. 1. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2026. С. 550–552. (Форма участі – публікація тези доповіді).

12. Ковальов А. Структурна переорієнтація транспортного ринку України як чинник відновлення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту. *Форсайт розбудови України: ESG-орієнтири та вектори розвитку в економіці, менеджменті, маркетингу й публічному управлінні* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 28 трав. 2026 р. Запоріжжя : Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2026. С. 87–89. (Форма участі – публікація тези доповіді).

13. Ковальов А. Ю. Цифрові механізми підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту. *Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects* : collection of scientific papers with the Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference, Riga, Latvia, May 11–13, 2026. European Open Science Space, 2026. С. 131–134. (Форма участі – публікація тези доповіді). DOI: <https://doi.org/10.70286/EOSS-11.05.2026>

14. Абаєв А. А., Ковальов А. Ю. Технічні засади безпечної інтеграції систем штучного інтелекту в освітні та промислові інформаційні середовища. *Актуальні тенденції розвитку освіти, науки та технологій* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 7 трав. 2026 р. : у 2 ч. / за заг. ред. Г. Г.

Михальченко. Харків : БННППІ Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2026. Ч. 1. С. 83–85. (Форма участі – публікація тези доповіді). *(Особистий внесок: Абаєвим А. А. узагальнено вимоги до підготовки даних, керованого життєвого циклу моделі, контролю доступу, журналювання та моніторингу систем штучного інтелекту; Ковальовим А. Ю. сформовано структуру дослідження, визначено умови безпечної інтеграції штучного інтелекту в освітні та промислові інформаційні середовища).*

15. Дейнека О. Г., Ковальов А. Ю., Северченко Н. О. Стратегія зеленої логістики у відновленні та розвитку залізничної інфраструктури України в умовах війни та післявоєнної відбудови. *Логістика і транспортна безпека: проблеми та перспективи розвитку в контексті аналізу сучасних викликів і загроз* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 20 листоп. 2025 р. Дніпро : УДУНТ, 2025. С. 51–54. (Форма участі – публікація тези доповіді). *(Особистий внесок: Дейнекою О. Г. обґрунтовано концепцію зеленої логістики як основу післявоєнного відновлення залізничної інфраструктури та сформовано пропозицію щодо державної програми «Зелена залізниця України»; Ковальовим А. Ю. визначено напрями підвищення енергетичної й ресурсної ефективності, цифровізації транспортних процесів та застосування інтелектуального управління логістичними ланцюгами; Северченко Н. О. систематизовано екологічні, соціальні, освітні та міжнародні механізми впровадження зеленої логістики).*

16. Ковальов А., Северченко Н. Інтеграція цифрових технологій в логістичні процеси залізничного транспорту. *Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 24 жовт. 2024 р. / редкол.: Ю. В. Телячий та ін. Хмельницький : ХКТЕІ, 2024. С. 25–27. (Форма участі – публікація тези доповіді). *(Особистий внесок: Ковальовим А. визначено напрями застосування штучного інтелекту, інтернету речей, великих даних і автоматизованих систем управління для оптимізації залізничної логістики та підвищення конкурентоспроможності послуг; Северченко Н. систематизовано організаційні проблеми цифрової трансформації, пов'язані з вартістю впровадження, кібербезпекою, підготовкою персоналу та міжнародною стандартизацією цифрових рішень).*

17. Ковальов А. Ю. Використання аналітики та штучного інтелекту для оптимізації роботи залізниць. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : матеріали 20-ї наук.-практ. міжнар. конф., м. Харків, 6–7 черв. 2024 р. Харків : УкрДУЗТ, 2024. С. 245–248. (Форма участі – публікація тези доповіді).

18. Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю., Северченко Н. О. Сучасні аспекти цифрового розвитку залізниць в європейському транспортно-логістичному просторі. *Людина, суспільство, комунікативні технології* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 жовт. 2023 р. / відп. за вип. В. О. Даніл'ян. Харків : Мачулін, 2023. С. 152–154. (Форма участі – публікація тези доповіді). *(Особистий внесок: Крихтіною Ю. О. розкрито європейський вектор цифрового розвитку залізничного транспорту та зміст концепції «Цифрова залізниця»; Ковальовим А. Ю. систематизовано компоненти цифрової залізниці, зокрема*

системи комунікації, моніторингу, автоматизації, штучного інтелекту, електронного квиткування та інтермодальної взаємодії; Северченко Н. О. узагальнено приклади цифрових логістичних платформ і визначено їх вплив на відстеження вантажів, планування маршрутів та ефективність перевезень).

19. Ковальов А. Ю. Обґрунтування цифрової управлінської моделі організації вантажних залізничних перевезень. *Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : у 3 т. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. Т. 2. С. 92–94. (Форма участі – публікація тези доповіді).

20. Ковальов А. Ю. Цифрові платформи в економічному розвитку суспільства. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : матеріали 19-ї наук.-практ. міжнар. конф., м. Харків, 1–2 черв. 2023 р. Харків : УкрДУЗТ, 2023. С. 280–283. (Форма участі – публікація тези доповіді).

21. Ковальов А. Ю. Конкурентоспроможність у цифровому просторі. *Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти* : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. науковців та здобувачів вищої освіти, 4 трав. 2023 р. / за наук. ред. В. Іванишина. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2023. С. 192–196. (Форма участі – публікація тези доповіді).

22. Ковальов А. Ю. Економічні аспекти цифрових трансформацій залізничного транспорту. *Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді* : матеріали XVI Міжнар. наук. конф. здобувачів вищої освіти, м. Харків, 10 берез. 2023 р. Харків : ХНАДУ, 2023. С. 263–265. (Форма участі – публікація тези доповіді).

23. Дикань О. В., Сторожилова У. Л., Ковальов А. Ю. Демократія та менеджмент інноваційних Smart-креативних платформ. *Актуальні проблеми сучасної науки, розвитку технологій та менеджменту* : зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 25 листоп. 2022 р. Хмельницький : Хмельницький політехнічний фаховий коледж Національного університету «Львівська політехніка», 2022. С. 129–132. (Форма участі – публікація тези доповіді). (Особистий внесок: Дикань О. В. визначено вплив цифрових технологій і соціальних медіа на розвиток демократії та публічної комунікації; Сторожиловою У. Л. систематизовано фактори й управлінські умови розвитку інноваційних Smart-креативних платформ; Ковальовим А. Ю. сформовано алгоритм дій і пріоритети впровадження цифрових практик, краудсорсингу та стратегій штучного інтелекту в державному секторі).

24. Ковальов А. Ю. Техніко-економічні аспекти впровадження інтелектуальних транспортних систем в країнах світу. *Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки* : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кривий Ріг, 10 листоп. 2022 р. Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2022. Ч. 2. С. 564–570. (Форма участі – публікація тези доповіді).

25. Кірдіна О. Г., Ковальов А. Ю. Особливості транспортної галузі та їх економічна складова. *Економіка та менеджмент сучасних організацій*:

проблеми теорії та практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кривий Ріг, листоп.–груд. 2022 р. Кривий Ріг : КНУ, 2022. С. 27–31. (Форма участі – публікація тези доповіді). (Особистий внесок: Кірдіною О. Г. систематизовано основні особливості транспортної галузі, пов'язані зі специфікою транспортної продукції, її місцем у суспільному відтворенні та процесом споживання послуги; Ковальовим А. Ю. розкрито економічні наслідки галузевих особливостей, зокрема структуру транспортних витрат, роль оборотних коштів, резервів пропускної і провізної спроможності та їх вплив на конкуренцію).

26. Дейнека О. Г., Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю. Публічне управління і адміністрування та державне регулювання залізничного транспорту України в умовах воєнного стану. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустриальні центри та корпоративна логістика* : матеріали 18-ї наук.-практ. міжнар. конф., м. Харків, 2–3 черв. 2022 р. Харків : УкрДУЗТ, 2022. С. 48–50. (Форма участі – публікація тези доповіді). (Особистий внесок: Дейнекою О. Г. визначено пріоритети державного регулювання розвитку залізничного транспорту в умовах воєнного стану та потребу його системної модернізації; Крихтіною Ю. О. розкрито правові, організаційні й координаційні засади публічного управління транспортною системою; Ковальовим А. Ю. проаналізовано функції державного регулювання залізничного транспорту та сформульовано висновки щодо комунікаційного забезпечення, захисту інтересів галузі й споживачів та взаємодії підприємств із державою).

27. Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю. Використання технологій штучного інтелекту у публічному управлінні. *Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів стейкхолдерів в системі стійкого розвитку територій* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 30 жовт. 2021 р. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 95–97. (Форма участі – публікація тези доповіді). (Особистий внесок: Крихтіною Ю. О. обґрунтовано принципи участі держави і приватного сектору у впровадженні штучного інтелекту, визначено вимоги до відповідальності, прозорості та нормативного регулювання алгоритмічних рішень; Ковальовим А. Ю. систематизовано перспективні напрями застосування штучного інтелекту в публічному управлінні, зокрема в обробці звернень, електронному документообігу, моніторингу інформаційних систем, управлінні доступом та оптимізації судової системи).

28. Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю. Розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури органів державної влади України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії* : зб. наук. пр. VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Переяслав-Хмельницький, 31 серп. 2018 р. Переяслав-Хмельницький, 2018. С. 12–14. (Форма участі – публікація тези доповіді). (Особистий внесок: Крихтіною Ю. О. обґрунтовано роль інформаційно-технологічної інфраструктури у підвищенні ефективності державного управління; Ковальовим А. Ю. систематизовано заходи щодо створення державних інформаційних ресурсів, координації та інформаційної безпеки).

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дослідження пройшли апробацію на 15 міжнародних, 1 всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю та 3 всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях: «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 31 серпня 2018 р.); «Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів стейкхолдерів у системі стійкого розвитку територій» (Харків, 30 жовтня 2021 р.); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика» (Харків, 2-3 червня 2022 р.); «Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки» (Кривий Ріг, 10 листопада 2022 р.); «Актуальні проблеми сучасної науки, розвитку технологій та менеджменту» (Хмельницький, 24 листопада 2022 р.); «Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики» (Кривий Ріг, листопад-грудень 2022 р.); «Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді» (Харків, 10 березня 2023 р.); «Актуальні проблеми управління та адміністрування: теоретичні і практичні аспекти» (Кам'янець-Подільський, 4 травня 2023 р.); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика» (Харків, 1-2 червня 2023 р.); «Людина, суспільство, комунікативні технології» (Харків, 26-27 жовтня 2023 р.); «Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд» (Дніпро, 3 листопада 2023 р.); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика» (Харків, 6-7 червня 2024 р.); «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації» (Хмельницький, 24 жовтня 2024 р.); «Логістика і транспортна безпека: проблеми та перспективи розвитку в контексті аналізу сучасних викликів і загроз» (Дніпро, 20 листопада 2025 р.); «Актуальні тенденції розвитку освіти, науки та технологій» (Харків, 7 травня 2026 р.); «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects» (Рига, Латвія, 11-13 травня 2026 р.); «Форсайт розбудови України: ESG-орієнтири та вектори розвитку в економіці, менеджменті, маркетингу й публічному управлінні» (Запоріжжя, 28 травня 2026 р.); «Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ» (Івано-Франківськ, 29 травня 2026 р.); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика» (Харків, 4-5 червня 2026 р.).

Оцінювання відповідності дисертації принципам академічної доброчесності. Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень академічною антиплагіатною системою StrikePlagiarism.com. За результатами перевірки не виявлено текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Ковальова Арсенія Юрійовича на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки» відповідає принципам академічної доброчесності.

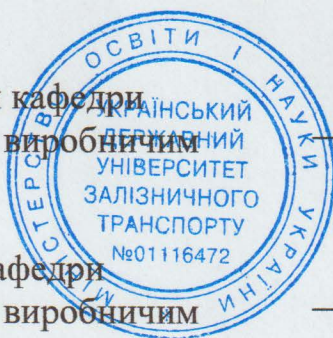
Структура, обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, додатків і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 324 сторінки, у тому числі основний текст займає 213 сторінок. Матеріали дисертації проілюстровано 33 рисунками, 40 таблицями та доповнено 9 додатками. Список використаних джерел налічує 278 найменувань.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано з дотриманням норм сучасної української літературної мови. Виклад є послідовним, термінологія відповідає предмету дослідження, а таблиці, рисунки та розрахункові матеріали пов'язані з поставленими завданнями.

Загальний висновок. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Ковальова Арсенія Юрійовича на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки» відповідає спеціальності 051 - Економіка (галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки) та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пунктам 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Ковальова Арсенія Юрійовича на тему «Підвищення конкурентоспроможності послуг підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки» може бути рекомендована до подання та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 - Економіка (галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки).

Головуючий на засіданні,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
«Економіка та управління виробничим
і комерційним бізнесом»
Секретар,
д.е.н., доцент, професор кафедри
«Економіка та управління виробничим
і комерційним бізнесом»

[Handwritten signature]

Володимир
ДИКАНЬ

[Handwritten signature]

Ганна ОБРУЧ